

- Παιδάκια καλημέρα και καλό μήνα! Όπως ξέρετε σήμερα είναι η μέρα που δικαιούστε αστεία και ψέματα! Σκεφτείτε κάτι καλό, ξεγελάστε τους άλλους αλλά μην τους τρομάξετε πολύ!

Όπως καταλάβατε σιγά σιγά θα προχωρήσουμε λίγο και στην Ιστορία. Πρώτα θα δείτε πολύ καλά το βίντεο : << ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΙΝΤΕΟ 1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 >> και στη συνέχεια θα διαβάσετε το μάθημα και θα μάθετε όσο μπορείτε τα υπογραμμισμένα

27. Η καθημερινή ζωή στην ύπαιθρο στα χρόνια των Ισαύρων και των Μακεδόνων

Μεγάλο μέρος του βυζαντινού πληθυσμού ζει στην ύπαιθρο σε όμορφα χωριά και κωμοπόλεις. Τα σπίτια τους είναι ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση. Οι πιο πολλοί είναι γεωργοί και βοσκοί. Αγαπούν τη ζωή και τον τόπο τους και χαίρονται με το κυνήγι και το ψάρεμα.

Μεγάλο μέρος των Βυζαντινών ζούσε στην ύπαιθρο. Κατοικούσαν σε κωμοπόλεις και χωριά, αλλά και σε οικισμούς και σε αγροικίες' χτισμένες γύρω από αυτά. Τα πιο πολλά χωριά ήταν χτισμένα στις πλαγιές λόφων πλάι σε πηγές, που ήταν και πηγή ζωής για τους κατοίκους τους. Στο κέντρο του χωριού ήταν η πλατεία και η μεγάλη εκκλησία. Εκεί τη μέρα της γιορτής του προστάτη Αγίου γινόταν τοπικό πανηγύρι. Παρόμοιες γιορτές και πανηγύρια γίνονταν και στα ξωκλήσια των χωριών και ιδιαίτερα σ' αυτά που γιόρταζαν την άνοιξη ή το καλοκαίρι.

Τα σπίτια της υπαίθρου ήταν ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των ιδιοκτητών. Οι μικροκαλλιεργητές έμεναν σε ισόγειες στενόχωρες κατοικίες με χαμηλές πόρτες και μικρά παράθυρα. Οι Δυνατοί² ζούσαν σε διώροφα σπίτια σκεπασμένα με κεραμίδια, με εξωτερική σκάλα και εξώστες, για θέα και αναψυχή.

1. Ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ' ανάμεσα
σε δασκάλους και φοιτητές
του Πανεπιστημίου
(Μικρογραφία, Ρώμη, Βατικανή Βιβλιοθήκη).

Στα «κατώγια»³ (- **Εννοεί τα υπόγεια.**) των σπιτιών και στον ασφαλισμένο περίβολό τους (-**Εννοεί τις αυλές που για ασφάλεια είχαν τοίχο γύρω γύρω ,ήταν δηλαδή περιφραγμένες, περίπου όπως κάνουμε και εμείς σήμερα στα χωριά.**) υπήρχαν κελάρια(- **Δηλαδή αποθήκες για τα κρασιά τους.**), πατητήρια (-**Εκεί πατούσαν τα σταφύλια.**) και αποθήκες για τους καρπούς και τα τρόφιμα. Πλούσιοι και φτωχοί φρόντιζαν να μη λείπουν από το σπίτι τα απαραίτητα για τη διατροφή της οικογένειάς τους είδη. **Το σιτάρι, το κρασί και το λάδι** της χρονιάς ήταν στην πρώτη φροντίδα τους.

Οι γυναίκες είχαν την επιμέλεια του σπιτιού, των παιδιών, των τροφίμων και των φαγητών. Στις γεωργικές εργασίες έπαιρναν συνήθως μέρος μόνο στις περιόδους συγκομιδής (- **Δηλαδή όταν μαζεύουν τους καρπούς.**) των καρπών.

¹**αγροικίες:** εξώσπιτα χτισμένα στα κτήματα. Ανήκαν, συνήθως, στους «δυνατούς». Εκεί έμεναν μόνιμα οι δουλοπάροικοι καλλιεργητές, που είχαν χάσει τα κτήματά τους από χρέη.

²**Δυνατοί:** πλούσιοι μεγαλοϊδιοκτήτες

³**κατώγι:** αυτό που είναι κατώ από την επιφάνεια της γης, υπόγειο.

2. Στους Βυζαντινούς άρεσε ιδιαίτερα το ψάρεμα.

Πολλές όμως εργάζονταν στο σπίτι υφαίνοντας και κεντώντας και άλλες σε εργαστήρια και καταστήματα αρωμάτων και μεταξιού.

Κάθε χωριό είχε τη δική του περιφέρεια γης, που ανήκε στους κατοίκους του. Γύρω από τους οικισμούς υπήρχαν **κήποι** και **περιβόλια** με καρποφόρα δέντρα και πιο μακριά κτήματα φυτεμένα με **αμπέλια**, **ελιές** και **χωράφια** σπαρμένα με **δημητριακά**. Πολλές περιοχές της υπαίθρου ήταν φυτεμένες με **μουριές**, που με τα φύλλα τους έτρεφαν **μεταξοσκώληκες**. Σε κάθε χωριό ακόμη υπήρχε **κοινόχρηστη περιοχή** με **δάση** και **βοσκοτόπια** για την προμήθεια ξύλων και για

τη βοσκή των ζώων. Η καλλιεργήσιμη γη ανήκε σε μικροκαλλιεργητές και η πιο πολλή σε μεγαλοϊδιοκτήτες ή «Δυνατούς», καθώς τους έλεγαν.

Οι κάτοικοι των στεριανών χωριών ήταν συνήθως γεωργοί και βοσκοί. Στα νησιά και στα παράλια ασχολούνταν με το ψάρεμα και τη ναυτιλία.

Το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας το περνούσαν καλλιεργώντας τα κτήματά τους ή βόσκοντας τα ζώα τους. Το ψάρεμα και το κυνήγι όμως τους ευχαριστούσε ιδιαίτερα. Αρκετοί από αυτούς ακόμη ήταν τεχνίτες γεωργικών μέσων και εργαλείων, μεταφορείς και μικρέμποροι των αγροτικών προϊόντων.

- **Αφού διαβάσετε καλά τα υπογραμμισμένα και τα πείτε σε κάποιον για παράδειγμα στα αρκούδια σας, στα αυτοκινητάκια σας ή σε κάποιο αγαπημένο παιχνίδι σας που από δω και πέρα θα είναι ο βοηθός σας σε όλα τα μαθήματα και όχι μόνο στην ιστορία , βάλτε τον σε μια καλή θεσούλα και διαβάστε του μεγαλόφωνα και τα παρακάτω.**

3. Αυτές οι φράσεις έχουν ρίζες βυζαντινές

3.α. Βυζαντινοί κυνηγούν με εκπαιδευμένα γεράκια.

3.β. Οι Βυζαντινοί έπιαναν τα πουλιά με παγίδες που έστηναν πάνω σε δέντρα. Τα ξεγελούσαν με άλλα πουλιά, «κράκτες»⁴, που κρατούσαν σε κλουβιά.

«Πάμε να τσιμπήσουμε κάτι».

Οι Βυζαντινοί, όπως και οι αρχαίοι, έτρωγαν τις στερεές τροφές με τα χέρια. Όταν έτρωγαν κρέας έπιαναν και τσιμπούσαν τη μερίδα τους με τα δάχτυλα. Από τη συνήθεια αυτή των Βυζαντινών έχει μείνει η φράση, που λέμε ως σήμερα στους καλεσμένους μας: Πάμε να τσιμπήσουμε κάτι (δηλαδή να φάμε).

«Αυτό μοσχοβολάει».

Οι κάτοικοι της υπαίθρου και ιδιαίτερα οι γυναίκες μάζευαν και χρησιμοποιούσαν αρωματικά φυτά, βότανα και λουλούδια για τον καλλωπισμό τους, τη μαγειρική και την παρασκευή αρωμάτων. Πολλά απ' αυτά τα πουλούσαν, και μάλιστα σε καλές τιμές. Πιο περιζήτητο από όλα αυτά για το άρωμά του ήταν ο μόσχος. Γι' αυτό εξακολουθούμε να λέμε ακόμη: Αυτό μοσχοβολάει ή αυτό το μοσχοπούλησε.

«Αυτός είναι ξεφτέρυ».

Πολλοί Βυζαντινοί στα κυνήγια τους, αντί για σκύλους, χρησιμοποιούσαν εκπαιδευμένα απ' αυτούς γεράκια, τα ξεφτέρια όπως τα έλεγαν, για τη σύλληψη των θηραμάτων. Τα γυμνασμένα αυτά αρπακτικά ήταν περιζήτητα, επειδή δε λάθευαν στο κυνήγι τους. Γι' αυτό και σήμερα λέμε ξεφτέρια αυτούς που αναζητούν και πετυχαίνουν το στόχο τους.

Χάθηκε σαν το σκύλι στ' αμπέλι

Την εποχή που ωρίμαζαν τα σταφύλια, τακτικοί επισκέπτες των αμπελιών ήταν διάφορα ζώα όπως σκύλοι και αλεπούδες. Σ' αυτά τα ζώα άρεσαν πολύ τα σταφύλια. Για ν' αποφύγουν τις ζημιές οι αμπελουργοί έστηναν παγίδες, ώστε να τα πιάσουν, και κάποια έχαναν τη ζωή τους. Ο «Γεωργικός Νόμος» μάλιστα όριζε ότι: «εάν κάποιος στήσει παγίδα στην περίοδο καρποφορίας των αμπελιών και πέσει σ' αυτή σκύλος και πεθάνει, ο ιδιοκτήτης του αμπελιού δεν έχει καμιά ευθύνη και ο ιδιοκτήτης του σκύλου δεν πληρώνεται για τη ζημιά του ζώου του».

Φ. Κουκουλέ, Βυζαντινών βίος και πολιτισμό

- Τώρα μπορούμε να συνεχίσουμε με την εργασία : << ΙΣΤΟΡΙΑ 1 ΜΑΘΗΜΑ 27 ΕΡΓΑΣΙΑ >>.